

Sygn. akt VIRCa 245/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2013 roku

Sąd Okręgowy w Olsztynie VI Wydział Cywilny Rodzinny w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Schubert

Sędziowie: SO Aneta Szwedowska

SR del do SO Arkadiusz Rokicki (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Anna Greifenberg-Krupa

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2013 roku w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **małoletniego K. G. (1)** reprezentowanego przez matkę B. G.

przeciwko **K. L. (1)**

o ustalenie ojcostwa i roszczenia z tym związane

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 20 czerwca 2013 roku

sygn. akt III RC 1411/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie IV o tyle tylko, że zasadzone tam alimenty obniża do kwoty po 350 zł (trzysta pięćdziesiąt złotych) miesięcznie;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. koszty procesu za instancję odwoławczą wzajemnie znosi.

Sygn. akt VI RCa 245/13

UZASADNIENIE

B. G. działając w imieniu małoletniego K. G. (1) domagała się ustalenia, że pozwany K. L. (1) jest ojcem powoda, nienadawanie dziecku nazwiska ojca i o nieprzyznanie pozwanemu władzy rodzicielskiej nad synem, zasądzenia na jego rzecz alimentów w kwocie po 1.000 zł miesięcznie poczynając od dnia 05 grudnia 2012r. W toku postępowania B. G. kilkakrotnie modyfikowała swoje stanowisko. Ostatecznie wniosła o nadanie małoletniemu K. nazwiska ojca oraz ustalenie, że obojgu rodzicom będzie przysługiwała pełnia władzy rodzicielskiej.

Pozwany K. L. (1), w odpowiedzi na pozew, wniósł o oddalenie powództwa w części żądania alimentacyjnego. Wniósł o orzeczenie, że będzie przysługiwała mu władza rodzicielska nad małoletnim, nadanie dziecku nazwiska ojca.

Sąd Rejonowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 20 czerwca 2013r. ustalił, że pozwany K. L. (1) jest ojcem małoletniego K. G. (1), nadał małoletniemu nazwisko (...), wykonywanie władzy rodzicielskiej nad dzieckiem powierzył matce, ograniczając jednocześnie władzę rodzicielską pozwanego do prawa współdecydowania o kształceniu, leczeniu i kraju zamieszkania małoletniego, zasądził od pozwanego tytułem alimentów na rzecz małoletniego powoda kwotę po 500 zł miesięcznie i oddalił powództwo w pozostałej części.

Sąd ten ustalił, że B. G. i K. L. (1) pozostawali ze sobą w nieformalnym związku od listopada 2005r. W tym też czasie zamieszkiwali razem. Małoletni K. G. (1) urodził się (...) w O.. Pomimo, iż K. L. (1) nie kwestionował swojego ojcostwa w stosunku do dziecka, małoletni nie został uznany przed Kierownikiem (...) w O.. Pozwany nie brał czynnego udziału w wychowaniu syna. Małoletni od września 2012r. mieszka u dziadków macierzystych R. i J. G. w miejscowości G.. Sytuacja ta spowodowana została faktem podjęcia przez matkę dziecka pracy i niemożnością sprawowania przez nią bezpośredniej opieki nad małoletnim. Pozwany zaś sporadycznie przejawiał zainteresowanie sprawami małoletniego. B. G. utrzymuje z synem codzienny kontakt telefoniczny a także jeździ do dziecka na weekendy. W miarę możliwości przekazuje rodzicom na utrzymanie syna kwoty 50 – 100 zł miesięcznie. Małoletni uczęszczał do zerówki. Opłaty podstawowe z tym związane wynosiły 200 zł i 30 zł za obiady. W zbliżającym się roku szkolnym rozpocznie naukę w szkole podstawowej. Często choruje na infekcje górnych dróg oddechowych. Matka małoletniego mieszka w O., gdzie pracuje i osiąga dochód w wysokości 1.351,26 zł miesięcznie. Opłaty przez nią ponoszone wynoszą około 350 zł. Pozwany K. L. (1) mieszka ze swoimi rodzicami. Nie prowadzi z nimi wspólnego gospodarstwa domowego. Nie przekazuje im żadnych środków na utrzymanie mieszkania. Rodzice udzielają mu pomocy również w formie żywności. Uprzednio prowadził własną działalność gospodarczą w zakresie informatyki. Aktualnie jednak nie jest nigdzie zatrudniony. Prowadząc działalność gospodarczą osiągał średni dochód w wysokości 1.200 zł miesięcznie. Będąc uprzednio zatrudniony zarabiał około 1.200-1.500 zł. Poza tym wykonywał dodatkowe usługi w ramach „pogotowia komputerowego” i z tego tytułu zarabiał miesięcznie około 200-300 zł. Od stycznia 2013r. zarejestrowany jest w urzędzie pracy jako bezrobotny bez prawa do zasiłku. Pozwany widuje się z dzieckiem. Okazjonalnie przekazuje na jego utrzymanie kwoty w wysokości 50 zł. Spotkania pozwanego z małoletnim przebiegają właściwie. Dziecko entuzjastycznie reaguje na towarzystwo ojca.

Sąd Rejonowy w Olsztynie uznał, że powództwo zasługiwało częściowo na uwzględnienie.

Mając na względzie zebrane dowody, w ocenie Sądu I instancji, nie budził wątpliwości fakt, że w okresie koncepcyjnym strony współżyły fizycznie. Pozwany nigdy nie podnosił wątpliwości co do swojego ojcostwa. Nawet po rozstaniu z matką dziecka dobrowolnie uczestniczył w uroczystościach dziecka i chętnie, choć rzadko, spędzał z nim czas. Uwzględniając więc powyższe okoliczności Sąd uznał, iż pozwany K. L. (1) jest ojcem biologicznym małoletniego K. G. (1). Na podstawie art. 88 § 2 k.r.o. Sąd orzekł, iż małoletni będzie nosił nazwisko składające się z nazwiska matki i dołączonego do niego nazwiska ojca – tj. (...). Ponadto biorąc pod uwagę częstotliwość dotychczasowych kontaktów pozwanego z dzieckiem oraz zainteresowanie sprawami go dotyczącymi, Sąd Rejonowy w oparciu o przepis art. 107 § 2 k.r.o. powierzył wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnim powodem jego matce, ograniczając jednocześnie władzę rodzicielską pozwanego do prawa współdecydowania o kształceniu, leczeniu i kraju zamieszkania małoletniego. W ocenie Sądu I instancji dotychczasowa postawa pozwanego poddaje w wątpliwość zasadność powierzenia mu pełnej władzy rodzicielskiej nad synem. Rodzice nie kontaktują się w sprawach dziecka. Powyższe nie pozbawia K. L. (1) możliwości czynnego udziału w życiu małoletniego, w przypadku takowej woli pozwanego. Odnośnie żądania zasądzenia alimentów, w ocenie Sądu Rejonowego zastosowanie ma art. 135 k.r.o., który w § 1 określa wzajemną zależność świadczeń alimentacyjnych od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Małoletni K. L. (2) jest obecnie 6 – letnim chłopcem. Dotychczas uczęszczał do zerówki i będzie kontynuował edukację. Powyższa okoliczność niewątpliwie spowoduje wzrost kosztów utrzymania chłopca wyrażających się w wydatkach ponoszonych w związku z jego edukacją. Ponadto małoletni wkracza w wiek intensywnego wzrostu, wobec czego wzrosną także koszty ponoszone chociażby na zakup dla niego żywności oraz odzieży. B. G. osiąga wprawdzie dochód, jednakże jego wysokość uniemożliwia przekazywanie przez nią dziadkom macierzystym kwot służących pokryciu wszystkich kosztów utrzymania jej syna. W związku z powyższym małoletni pozostaje praktycznie na wyłącznym utrzymaniu dziadków. Zatem osobą, która winna łożyć w

pierwszej kolejności na rzecz małoletniego jest pozwany. Wprawdzie wymieniony zawiesił prowadzoną działalność gospodarczą i obecnie jest bezrobotny bez prawa do zasiłku, jednakże zdaniem Sądu I instancji niniejsza okoliczność nie świadczy o niemożności przyczyniania się przez niego do dostarczania środków utrzymania dziecku. Pozwany ma wykształcenie informatyczne. W świetle ogólnie postępującej komputeryzacji uznać należy, że jest to zawód poszukiwany na rynku pracy a pozostawanie przez pozwanego bez pracy przyjąć można za stan przejściowy, który przy należytych dłożeniu przez niego starań w poszukiwanie zatrudnienia uległby zmianie. Ponadto pozwany poza małoletnim synem nie ma innych osób na utrzymaniu. Uznając zatem, iż zgodnie z art. 133 § 1 k.r.o. każde z rodziców obowiązane jest do alimentacji względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, Sąd zobowiązał K. L. (1) do świadczenia alimentacyjnego w wysokości po 500 zł miesięcznie. Oddalając powództwo w pozostałym zakresie Sąd I instancji miał na uwadze fakt, że obowiązek dostarczania środków utrzymania dziecka spoczywa również na jego matce.

Apelację od tego orzeczenia w części dotyczącej ograniczenia władzy rodzicielskiej i alimentów wniósł pozwany, który zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie:

1. art. 228 § 2 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i zignorowanie znanych Sądowni z urzędu w chwili wyrokowania (a nieznanymi pozwanemu) okoliczności mających istotne znaczenie dla sprawy, tj., że co najmniej od czerwca 2013r. Sąd Rejonowy w Olsztynie prowadzi postępowania w sprawie z wniosku J. i R. G. o ograniczenie władzy rodzicielskiej i ustanowienie rodziny zastępczej dla małoletniego K. G. (1), w której to sprawie ujawnione zostały nieznane wcześniej pozwanemu okoliczności uniemożliwiające matce dziecka wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnim. Poznanie tych okoliczności powoduje zmianę stanowiska pozwanego, który żąda ustalenia miejsca pobytu dziecka przy nim i powierzenia mu władzy rodzicielskiej,

2. art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 233 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego w zakresie powierzenia wykonywania władzy rodzicielskiej matce dziecka i jednocześnie ograniczenie tej władzy ojcu oraz w zakresie wysokości alimentów zasądzonych od ojca i nieprawidłową ocenę przeprowadzonych w sprawie dowodów polegającą na:

- błędnym ustaleniu, że pozwany nie brał udziału w wychowaniu dziecka, ponieważ wyjeżdżał do pracy poza O., podczas gdy pozwany jest opiekuńczym ojcem chętnie sprawującym opiekę nad synem,

- błędnym ustaleniu, że pozwany okazjonalnie przekazuje na utrzymanie dziecka kwoty po około 50 zł, podczas gdy w trakcie związku z jego matką pracował i utrzymywał rodzinę, a w czasie sprawy sądowej regularnie płacił matce kwotę po 350 zł miesięcznie, zgodnie z postanowieniem o zabezpieczeniu. Sąd pominął przy tym, że również matka dziecka zobowiązana jest do jego alimentacji, a nie realizuje tego obowiązku ani przez osobiste starania ani przez świadczenia pieniężne,

- błędnym ustaleniu, że na utrzymanie dziecka pozwany powinien płacić do rąk jego matki alimenty w kwocie po 500 zł miesięcznie, podczas gdy z zeznań świadków wynika, że na utrzymanie małoletniego potrzebna i wydatkowana jest kwota 500 – 600 zł miesięcznie,

- nie wyjaśnienie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku na których dowodach lub w jakiej ich części Sąd oparł swoje rozstrzygnięcie, a w jakim zakresie innym dowodom odmówił wiarygodności. Samo wymienienie dowodów o sprzecznej treści przy ustaleniach Sądu nie wyczerpuje dyspozycji przepisu art. 328 § 2 k.p.c.,

- art. 107 § 2 k.r.o. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że w niniejszej sprawie zachodzą przesłanki do powierzenia wykonywania władzy rodzicielskiej matce dziecka i jednocześnie ograniczenie władzy rodzicielskiej ojcu,

- art. 133 k.r.o. poprzez nieprawidłowe zasądzenia od ojca dziecka alimentów wysokości po 500 zł miesięcznie.

W związku z powyższym pozwany wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku we wskazanym zakresie i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania lub ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku we wskazanym zakresie i powierzenie wykonywania władzy rodzicielskiej ojcu dziecka.

W uzasadnieniu apelacji strona skarżąca wskazała, że do czasu zapoznania się z aktami sprawy Sądu Rejonowego w Olsztynie sygn. III Nsm 703/13 pozwany pozostawał w przekonaniu, że małoletni K. będzie zamieszkiwał u dziadków do końca wakacji, a następnie zostanie zabrany przez matkę do O.. Okazało się jednak, że matka dziecka nie ma możliwości sprawowania osobistej pieczy nad dzieckiem i że zgadza się na ustanowienie jej rodziców rodziną zastępczą dla małoletniego. W ocenie pozwanego dziecko powinno być wychowywane przez rodziców. W konsekwencji zasadnym jest powierzenie wykonywania władzy rodzicielskiej ojcu i ustalenie przy nim miejsca zamieszkania dziecka. Odnośnie zarzutu dotyczącego wysokości zasądzonych alimentów pozwany podniósł, że Sąd I instancji nie przeprowadził analizy potrzeb małoletniego. Ponadto jego matka przekazywała swoim rodzicom, u których małoletni powód zamieszkiwał 50 – 100 zł miesięcznie, podczas gdy z tytułu zabezpieczenia otrzymywała kwotę 350 zł miesięcznie.

W odpowiedzi na apelację przedstawicielka ustawowa małoletniego powoda wniosła o ustalenie miejsca pobytu dziecka przy matce. Zaprzeczyła ponadto, aby istniały okoliczności uniemożliwiające jej sprawowanie władzy rodzicielskiej nad dzieckiem.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego jedynie częściowo zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do zmiany zaskarżonego wyroku w zakresie orzeczenia o władzy rodzicielskiej nad małoletnim powodem.

Od 2012r. K. G. (2) zamieszkuje wraz z dziadkami macierzystymi. Pozwany w apelacji podniósł, że był przekonany, iż taki stan rzeczy będzie miał miejsce do końca wakacji, a potem małoletni zostanie zabrany przez matkę. Nie miał jednocześnie świadomości, że matka dziecka nie będzie go utrzymywać. Z akt sprawy I. N. 703/13 dowiedział się, że nie ma ona możliwości sprawowania osobistej pieczy nad dzieckiem. Jednakże na rozprawie apelacyjnej w dniu 13 listopada 2013r. przedstawicielka ustawowa małoletniego powoda zaprzeczyła, aby istniały jakiegokolwiek przeszkody w wykonywaniu przez nią władzy rodzicielskiej. Zadeklarowała ponadto, że będzie zamieszkiwała wraz z dzieckiem w O. lub wraz z rodzicami, gdy małoletni zacznie uczęszczać do klasy I szkoły podstawowej. W związku z tym w chwili obecnej dobro dziecka nie wymaga zmiany pkt III zaskarżonego wyroku, w którym wykonywanie władzy rodzicielskiej nad małoletnim K. G. (1) powierzono matce. Gdyby w przyszłości matka dziecka nie zrealizowała swych deklaracji pozwany może domagać się zmiany wyroku w zakresie władzy rodzicielskiej nad dzieckiem (art. 106 k.r.o.). Słusznie wskazano w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, że takie rozstrzygnięcie nie pozbawia ojca dziecka możliwości czynnego udziału w życiu małoletniego syna, jeżeli będzie on wyrażał taką wolę. Ponadto podkreślenia wymaga fakt, że z wywiadu środowiskowego sporządzonego w aktualnym miejscu zamieszkania dziecka wynika, że ma on zapewnione prawidłowe warunki wychowawcze, a jego potrzeby są prawidłowo zaspokajane (k. 104). Dziadkowie zapewniają mu pełne poczucie bezpieczeństwa. Jednocześnie Sąd II instancji nie mógł powierzyć wykonywania władzy rodzicielskiej obojgu rodzicom, albowiem zgodnie z art. 107 § 2 k.r.o. podjęcie tego rodzaju decyzji wymaga porozumienia rodziców w sprawach wychowawczych dotyczących dziecka. W związku z tym, że w chwili obecnej przesłanka ta nie została spełniona należało pozostawić bez zmian rozstrzygnięcie zawarte w pkt III zaskarżonego wyroku.

Sąd Okręgowy w Olsztynie za zasadny uznał zarzut apelacji, że pozwany niezasadnie obciążony został obowiązkiem alimentacyjnym w kwocie po 500 zł miesięcznie. Zasądzając należne małoletniemu powodowi alimenty, Sąd I instancji niezasadnie uznał, że sytuacja materialna i majątkowa pozwanego K. L. (1), a także usprawiedliwione potrzeby małoletniego powoda uzasadniają zasądzenie na jego rzecz powyższej kwoty. Małoletni nadal uczęszcza do klasy zerowej szkoły podstawowej i nie rozpoczął jeszcze nauki w klasie pierwszej. Nadal zamieszkuje z dziadkami macierzystym, a jego matka nie ponosi żadnych kosztów związanych z zaspokajaniem potrzeb mieszkaniowych syna. Z

otrzymywanych od ojca dziecka alimentów nie przekazuje swoim rodzicom żadnych kwot na utrzymanie małoletniego. Ponosi jednak koszty związane z jego leczeniem. Mając na względzie powyższe okoliczności Sąd Okręgowy uznał, że zasądzona na rzecz małoletniego powoda K. G. (1) kwota 500 zł jest wygórowana. Okoliczności niniejszej sprawy uzasadniają zasądzenie na rzecz małoletniego 350 zł miesięcznie. Kwota ta uwzględnia zarówno usprawiedliwione potrzeby uprawnionego jak majątkowe i zarobkowe możliwości pozwanego, który obecnie jest zatrudniony, a jego miesięczne wynagrodzenie wynosi 1.181,38 zł. Obowiązek alimentacyjny względem małoletniego powoda spoczywa również na jego matce, która pracuje i uzyskuje dochód w wysokości 1.300 zł miesięcznie.

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., zaskarżony wyrok należało zmienić w pkt IV poprzez obniżenie alimentów zasądzonych na rzecz K. G. (1) do kwoty po 350 zł miesięcznie (pkt I) i w pozostałym zakresie apelację oddalić – art. 385 k.p.c. (pkt II wyroku).

O kosztach procesu stron za II instancję, na podstawie art. 100 k.p.c., orzeczono jak w pkt III wyroku.